

‘Er moet meer evenwicht komen’

Scholieren zijn erg betrokken bij het platteland en de landbouw. Ze vinden dat de biologische landbouw gestimuleerd moet worden en zijn kritisch op het welzijn van dieren. Daarnaast willen ze ook graag weten waar de minister van LNV zich dagelijks mee bezighoudt en wat hij vindt van de belangrijke thema's van landbouw, platteland en natuur. Op 14 januari debatteerden 60 leerlingen met minister Veerman op zijn ministerie.

“**A**ls minister ben je hier de hele dag met allerlei zaken bezig. Daarom wil ik graag één dag per week met mensen van buiten praten over zaken die met mijn beleidsterrein te maken hebben. Hier of in het land”, legt minister Veerman geduldig aan de groep 15-jarigen uit in de recreatiezaal van het Ministerie van LNV. Het jeugddebate over de groene ruimte in Nederland is dan bijna afgelopen. Zo'n anderhalf uur hebben de leerlingen van verschillende scholen minister Cees Veerman geconfronteerd met hun ideeën over het platteland, de landbouw en natuur en met hem daarover gediscussieerd. Veerman, bij zijn entree met applaus begroet, heeft er zichtbaar plezier in. “Jonge mensen zijn erg betrokken bij de landbouw, voedsel en dieren. Dat heb ik nu ook weer gezien.”

De boer op

De jongeren zijn voor de voorbereiding van het debete met minister Veerman niet over één nacht ijs gegaan. In een voortraject werkten zij en nog eens een kleine honderd andere leerlingen op initiatief van het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt in het digitale leerpakket 'De Boer op'. Materiaal dat speciaal werd ontwikkeld door Codename Future. Deze organisatie wil jongeren aanmoedigen om hun mening te vormen over allerlei maatschappelijke onderwerpen. Bij het doorwerken van het pakket moesten de leerlingen opdrachten maken over de groene ruimte. Zo beantwoordden ze bijvoorbeeld vragen over de rol van de boer in het landschap, aardappelen en gewasbescherming. Bovendien werden de jongeren op school geïnformeerd door jonge boeren van het

◀ **Minister Cees Veerman in gesprek met scholieren tijdens het nationale jeugddebate over de groene ruimte in Nederland**

NAJK en bezochten ze ook bedrijven. Als afsluiting namen ze in december deel aan regionale debatten waarin ze discussieerden met NAJK-leden en politici. Dat waren o.a. de Kamerleden Oplaat (VVD), Atsma (CDA) en Waalkens (PvdA). De groep deelnemende scholen was gemêleerd: groene en niet-groene scholen, van vmbo tot en met vwo. Het Kandinsky College te Nijmegen, het vmbo-groen Leeuwarden van AOC Friesland, de Scholengemeenschap Pieter Jelles te Leeuwarden, het vmbo-groen Grootebroek van het Clusius College, het Prisma College te Breda en het vmbo-groen Nijmegen van Helicon Opleidingen. De leerlingen van de betreffende scholen die een goed actieplan hadden gemaakt en ook echt gemotiveerd waren voor het afsluitende landelijke debat waren op 14 januari vertegenwoordigd.

Couperen en castreren

“Wat doet een minister zoal?” opende gespreksleider Ruben Maes om het gesprek tussen bewindsman en scholieren op gang te krijgen. Veerman gaat er wat gemakkelijker bijzitten en vertelt. “Je maakt plannen – dat doen de medewerkers hier dus – en als die plannen bij mij komen zeg ik of ik daar iets in zie. Vervolgens komt de vraag wat de Nederlandse bevolking ervan vindt.” En die is het natuurlijk niet altijd met de minister eens, geeft Cees Veerman ruiterlijk toe. “Bijvoorbeeld als het gaat om het couperen van staarten bij biggen. Ik heb dat al twee keer aan de Tweede Kamer voorgesteld maar de meerderheid is het niet met me eens. Vervelend want ik vind het wel gewenst. Vechtende varkens bijten elkaar die staarten af.” De scholieren knikken begripvol maar diervriendelijk produceren vinden ze wel belangrijk. Dieren zouden meer ruimte moeten krijgen, maakt leerling Johan Braaksma even later duidelijk in zijn powerpoint-presentatie. Minister Veerman legt uit dat hij dat een heel

mooie gedachte vindt, maar de problematiek is volgens hem wat complexer dan op het eerste oog lijkt. “Je kunt wel zeggen dat je die dieren niet in een klein hokje moet stoppen, maar in andere landen gebeurt het ook.” Daarbij is het volgens de bewindsman maar de vraag of dieren die ruimte wel willen hebben. “Van varkens bijvoorbeeld is bekend dat ze het juist heel fijn vinden om dicht op elkaar te zitten want ze houden van warmte.” Ook het castreren van biggen, waarin Nederland veel kritiek op is, moet in dat verband in het juiste perspectief worden gezien, zo vervolgt hij. “Immers, weet je hoeveel katers er in Nederland jaarlijks gecastreerd worden? Duizenden. Echter, daar hoor je niemand over terwijl het feitelijk om hetzelfde gaat.”

Loodgieters

Naar aanleiding van een vraag of de minister zelf biologisch vlees eet, ontspint zich een stevige discussie over de vraag of de overheid boeren extra moet ondersteunen. “Soms eet ik biologisch vlees maar zeker niet altijd”, aldus Veerman. “Maar ik let er wel op hoe het geproduceerd is,” vervolgt hij. Alle voedsel biologisch produceren is volgens de LNV-minister overigens ook niet haalbaar. “Daar hebben we in Nederland onvoldoende ruimte voor.” Extra steun voor biologische boeren of boeren die verantwoord produceren, zoals enkele scholieren suggereren, ziet de minister niet zitten. Ook niet nu het inkomen van boeren steeds verder afneemt en er per dag zo’n 20 boeren stoppen. Veerman: “Na de Tweede Wereldoorlog waren er in Nederland 500.000 boeren, 10 jaar geleden was dat aantal afgenomen tot 120.000 en nu zijn er nog maar zo’n 85.000. Nogal wat boeren proberen daar wat aan te doen door een tweede tak te beginnen. Bijvoorbeeld met een camping op het erf.” Minister Veerman vindt dat een goede zaak. “Mensen die ondanks de problemen voor

hun eigen inkomen zorgen. Dat is fantastisch. De overheid moet dat ook niet teveel belemmeren.” Eén van de aanwezige NAJK-boeren is het daar niet mee eens. “Die boeren doen dat omdat ze het geld nodig hebben en niet omdat ze een camping zo leuk vinden. Je moet juist zorgen dat boeren de prijs voor hun producten krijgen die ze verdienen.” “Waarom zou ik dat moeten doen?”, reageert de minister. “We doen dat toch ook met loodgieters?” “En de export dan?”, probeert een andere leerling. “De uitvoer van landbouwproducten levert ons land toch veel geld op?” Ook dat is volgens minister Veerman geen reden om boeren extra te steunen. “Mijn zoon wilde ook boer worden. Ik heb het hem sterk afgeraden, maar hij heeft het toch gedaan. Niemand heeft gezegd ‘gij zult boer worden’. Boeren moeten zelf hun inkomen op de markt verwerven. De Nederlandse tuinbouw heeft laten zien dat het kan.”

Evenwicht

Het gesprek gaat verder. Over dierziekten en over het gebruik van bestrijdingsmiddelen. En over het verschil tussen de stad en het platteland. “Ik ben er zelf opgegroeid en weet dus dat er een groot verschil is met het leven in de stad”, aldus Veerman. “Je hebt er meer ruimte, merkt meer van de seizoenen, van wat de natuur doet en je hebt meer zorg voor de dieren.” “Is het belangrijk om te weten dat dat verschil er is?”, vraagt gespreksleider Ruben Maes. “Ja zeker”, aldus de minister, “want we zijn onderdeel van de natuur.” Het is om die reden volgens minister Cees Veerman ook van belang dat de scholieren boeren niet alleen als producenten van voedsel zien. Ze zijn er ook voor het landschap. “Daarom moet er een evenwicht komen tussen wat we voor de natuur willen hebben en wat voor voedsel. Zo zie je dat er verbinding is tussen voedsel, natuur en boeren.”

Pieter Boetzkes